

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 2. mal. travna 1880.

List 14.

Altarni pertovi.

Da se na altarju smé opravljati daritev sv. maše, so na njem neogibno potrebni altarni pertovi (latinsko: mappae, tobaleae, linteamina), ki pomenijo tiste tančice ali pertove, v ktere zavito je bilo sveto truplo Kristusovo položeno v grob, kajti pripoveduje nam sv. pismo: „Homo quidam dives ab Arimathaea nomine Joseph, acceperit Corpore Jesu involvit illud in Sindone munda.“ — Iz spisov svetih očetov zvemo, da so že od apostolskih časov sem rabili altarne pertove, in sicer ravno takega blaga kakor dandanes in po ravno toliko. Že papež Pij I, ki je vladal sv. Cerkev od l. 142–157 po Kristusu zažugal je neko kazen mašnikom, kateri bi po lastni neprevidnosti kaj razlili od presv. rešnje Kervi — in pri tisti priložnosti govori o čveterih altarnih pertovih (ker vsteva tudi korporal). Tudi beremo, da so že prav davnej po nekterih krajih jeli pokladati na altarje svilnate pertove mesto platnenih, češ, da je pristojnejši, ker je dragoceneje, ali vselej je to prepovedovala sv. Cerkev. Tako je n. pr. sv. papež Silvester določil, da se sv. maša ne smé nikoli opravljati na svilnatem, ali na kakem pisnem, barvanem pertu, ampak na čednem belem pertu, tkanem iz čistega lanú, kakor ga rodi zemlja, ker tudi sv. truplo Gospodovo je bilo v čisto platnino zavito položeno v skalnati grob. —

V srednjem veku jeli so altarne pertove zaljšati z različnim vezenjem, pa le ob robovih in ne kaj na široko. Ali to vezenje bilo je večidel belo na belem, to je: s prejo ali belimi pertenimi nitkami časih prav umetno napravljeno. Raznobarvne, pisane robove najdemo pri altarnih pertovih še le v poznejših časih; vendar so še zmiraj bili le ozki. Zadnje čase pa smo doživeli pertov, kterih spodnja ob mensi viseča stran je bila tako marogasta in šarasta, da je vpila po vsej cerkvi. Sedaj se je stvar tudi v tej zadevi precj na bolje obrnila.

Zraven tega, da določila vedno zahtevajo čisto pertenino za altarne pertove, ukazujejo tudi njih število. Med rubrikami v misalu „de praeparatione Altaris“ beremo tako le: „Altare operiatur tribus mappis, seu tobaleis mundis, ab Episcopo vel alio habente potestatem, benedictis, superiori saltem oblonga, quae usque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus vel una duplicata.“ — Pomniti pa je, da mora biti pod temi tremi altarnimi pertovi čez posvečeno ploščo razgernjen še tako imenovani „Chrismale“, ali „tela incerata“, po-

voskano platno. Pontifikale rom. namreč, govoreč de altar. consecr., pravi: „Tum ministri ponunt super altare Chrismale, sive pannum lineum ceratum, ad mensuram altaris factum; deinde vestiunt altare tobaleis...“

Iz teh besedi spoznamo najprej, da se ta Chrismale ne smé vstevati med altarne pertove, in da zunaj tega povoskanega platna morajo čez njega razgernjeni biti še trije altarni pertovi, ker prej citirano določilo povoskano platno popolnoma razločuje od pravih pertov, ki morajo biti beli in čisti. — Tudi nam pové že ime: „tela incerata“, da to ni „polimano“ platno, kakoršno s. n. pr. čez navadne mize razgrinja, in ga res tudi najdemo na nekterih altarjih. Pravilno izdelano Chrismale ima v Ljubljani na prodaj gospa Šupevčeva.

Namen povoskanega platna je, da berž po konsekraciji brani sv. krizmi do gornjih pertov (od tod tudi njegovo ime), in da še pozneje vso mokroto, vlago iz kamna puhtečo od pertov zadržuje, jih ohrani suhe in tudi konsekrirani altar čisti ohrani in brez prahu. Iz do sedaj povedanega pa tudi sklepamo, da tam, kjer imajo vdolan v menzo samo „altare portatile“, je dosti, da Chrismale pokriva le ta prenosljivi altar ali posvečeni altarni kamen.

Gornjih altarnih pertov spodnja dva smeta biti iz bolj priprostega, debelejšega platna in je dovelj, da menzo pokrivata čez in čez, ne da bi segala čez. Tudi se smé mesto dveh spodnjih pertov le eden, pa v dve gubi zavrán, čez menzo položiti. Verhni ali gornji pert pa ima biti lepšega, tanjšega blaga, lepo bel, spodej lično ozaljšan in na evangelijski pa listni strani naj precj daleč sega čez menzo. Spredaj je dovelj, da le za nekaj perstov na široko visi čez rob.

Na sprednji rob gornjega altarnega perta se smejo prišivati umetno izdelani zobci ali špice, ki jim pa ne smé biti podšito rudeče, višnjevo ali drugačno blago. Pisane podlage so pri nas na altarnih pertovih že skoraj popolnoma zginile, ali od mesingastih in lesenih okvirov ob robu menze se pa le še ne moremo ločiti, če tudi nam cerkvena praksa vsako leto kliče: „Coronides lignae vel ex aurichalco circa Altaris angulos non permittuntur.“ Pravijo nekteri, da se derže okvirov le zato, da z njimi priterjujejo pertove, ali to bi se dalo še bolje doseči z ličnimi, zlatimi ali svilnatimi, kake 3 centimetre širokimi trakovi, ki se ob robu menze terdno napnú.

Napačno je tudi, ako se mesto tretjega ali gornjega perta samo v sredi menze razgerne lično ozaljšan pertiček, kakor jih je videti pogostoma. Ti pertički nikakor

ne morejo veljati za altarne pertove, ker ne pokrivajo vse mense.

Najdejo se altarji na poveršji celó s deskami pokriti, da se pertovi samo v sredi vidijo, kjer se rasgrinja korporal; ali to je zoper cerkvene določila.

Tudi se priméri, da se zanikarnemu cerkveniku ne ljubi preminjati gornjega altarnega perta, in ob praznikih kar rasgerne lepšega čez slabšega. Tako leži časih 5, 6 pertov na altarlju. Mežnar menda misli: več ko jih je, bolje je — kar pa ne veljá.

Altarni pertovi morajo biti blagoslovljeni po škofu ali pooblastenem mašniku. Ljubljanski obrednik ima dotično blagoslovilo na str. 230: *Benedictio mapparum*. Za to in za enake blagoslovila so pri nas pooblasteni vsi vv. čč. gg. dekanje. Zgubé pa blagoslov altarni pertovi, kadar so že tako raztergani ali sploh toliko obrabljeni, da jih ni več moč rabiti. — Chrismale ne potrebuje blagoslovljenja, in memogredé naj bo opomnjeno, ker se časih poprašuje po tem, da tudi purifikatorji in lavaborutice ni treba, da bi se blagoslovili.

Gledati je, da so altarni pertovi vedno čedni in snažni; posebno gornji, ki naj se zato večkrat v letu dajo v perilo. Iz spoštovanja do častitljive in blagoslovljene reči naj se to in drugo enako cerkveno blago nikar ne pere s drugim navadnim perilom vred, ampak posebej.

Da se pertovi ložej obvarujejo prahú, voska in kake nesnage, morali bi se, potem ko se altar nič več ne rabi, pregrinjati z rudečim, vijoličastim ali zelenim pertom, kateri naj se odgerne še le potem, ko so že prižgane sveče za sv. mašo; pokrije pa naj se čez pertove, preden se ugasnejo sveče, da vosek in otrinki ne padajo na menzo.

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Katoličani moramo biti edini!

Tua facias pietate concordēs.

Odpad ima to černo lastnost, da tistega začne sovražiti, od kogar je odpadel, če mu je poprej še tolike dobrote skazoval. Poživinjen pijanec, ki se poboljšati noče, bo precej na strani tistega, kdor se vzdigne zoper njegovega duhovnega pastirja; tako nečistnik, tat, krivičnik, ponočnjak. Enako je v višjih krogih; kdor sam cerkvenih zapoved ne spoštuje, precej potegne z brezvércem, ki vojsko napoveduje papežu in Cerkvi. Ali ni pa to strahotno, ako katoličan potegne z judom, frajmavrarjem, s francoskim Jakobinarjem, z ruskim ničljarmem, s nemškim „freigeisterjem“ zoper svojo lastno Cerkve in postane izdajavec nad njo! Pri katoličanih manjka edinosti zoper brezvero, krivovero, razkolstvo in sploh pregreho. Zato je silo potrebna reč: precej otroke in mladino učiti, kako moramo pravoverci vselej skupaj deržati in nikoli s sovražniki sv. Cerkve ne potegniti. Kadar je kdo posvarjen od svojega duhovnega pastirja, če je taki človek v svojo nesrečo tudi v pregrehe zašel; tega ne smé nikoli, da bi hudo še razširil, s cerkvenimi nasprotniki potegniti: katoličani moramo skupaj deržati, moramo edini biti. Vsi v cerkvi zbrani morajo z duhovnim pastirjem vred edini biti v pravi veri in v vsem dobrem; vsi sploh v katoliški Cerkvi zbrani moramo edini biti s papežem v veri, upanji, ljubezni in v pomočkih za dosego poslednjega cila in konca.

Tako zlasti tudi v politiki. Mnogi manj izobraženi pri raznih strankah sami ne morejo razločiti, kje je resnica in pravica; taki se morajo zvesto deržati poti, ktero hodi katoliška Cerkve in ne stopinje od tega ne

odstopiti, bodi si pri raznoterih volitvah, določbah, vprašanjih in v vsakem važnem djanji. Katoličani moramo skupaj deržati, da ne bomo škodovali sveti Cerkvi in sami sebi. Zato moli sv. Cerkev o veliki noči prelepo molitev:

O Gospod, vlij v nas duha svoje ljubezni, ter ki si nas z velikonočnimi zakramenti nasitil, nas stori tudi po svoji dobroti edine. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, svojem Sinu, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

Iz Amerike. Wabasha, Min., 1. sušca 1880. (*Pircevo djanje*. [Konec.]) Pri vsem tem so bili gosp. Pirc kaj revni, velikokrat celó niso imeli potrebne hrane, pili pa niso drugzega ko vodo. Vendar so bili pri tem zmiraj zdravi in veseli. Dobili so večkrat kaj iz misijonskih vstavov iz Evrope, pa so berž vse razdelili, ali so jih pa polindijani ogoljufali, stare, nič vredne reči jim drago prodajali itd. Obleko so imeli vedno kaj revno, vendar pa gorko, ker sicer bi bili gotovo zmerznili kakor Lavtežar. Zbirčni prav nič niso bili, da je bilo le kaj za zobe, naj bo kar koli, so bili popolnoma zadovoljni; ako se jim je pa kaj boljšega pri belih naselcih poklonilo, se pa niso mogli dovolj zahvaliti, rekoč: „O to je pre-dobro za-me, to bi angeljčki jedli.“

No zdaj sem pa čisto na drugo pot zašel, ker obljubil sem o delavnosti č. gospoda pisati, pa sej je vse mično in zanimivo za Slovence, kar koli o spoštovanem misijonarji slišijo; tudi mi ni treba v prijateljskem pismu preveč paziti, kaj bom zapisal, da je le resnica in preljubega ranjcega zadeva. Velike revšine, ki je č. gospoda povsod obdajala, sem se večkrat v Krovingu prepričal. Enkrat sem jih po zimi obiskat šel. Kaj prijazno so me sprejeli; v hiši pa ni bilo nič hrane, razun čaja in prepečenca (cvibaka); mraz pa taki, da ni bilo varno iz hiše stopiti. Hišo so imeli tako revno, da je veter povsod skozi pihal, in po noči, akoravno smo se dobro odeli, se je lep venec ledú okoli ust naredil. Drugikrat sem jezdil v Kroving po letu in dospel tje proti večeru. G. Pirc ni bilo doma, samo g. Tomazina sem našel. Misli sem, da bo kaj za kosilo, ker bil sem truden in lačen; vendar rekel nič nisem. G. Tomazin me povabilo na sprehod ob kraju krasne reke Misisipske, ki je tam še majhna, pa toliko bolj čista. Jaz sem se sprehoda kmalo naveličal in jih nagovarjal nazaj iti, ker bo čas za večerjo. „Večerja bo pripravljena, kakor domú prideva, ker g. Pirc so neko polindijansko revno družino v hišo vzeli, ki za nas kuha“, mi odgovoré. Že precej pozno dospéva do doma, polindijani so že spali, in od večerje ni bilo ne duha, ne kruha. Poiševa po vsi hiši in najdeva samo malo čaja; pa kaj bo to lačnemu. Napotiva se tedaj v dolino v neko majhno prodajalnico si sladkorja, cvibaka in par sveč kupit. Bila sva pa v taki naglici, da sva cvibak v prodajalnici pozabila, kar sva še le domá zapazila. Blizo desete ure je že bilo; vendar greva nazaj v dolino po prepečenca in domú pridši jameva večerjo kuhati, oba lačna, ker skoraj celi dan nič jedla nisva. Ravno sva se vsedla revno večerjo vžiti, kar pride neki precej premožen Kanadec s polnim jerbasom dobrih reči; bili so ostanki gostij, ki so jih njegovi prijatli pri njem imeli. To nama je dišalo. Ali ti nisem rekel, pravijo Tomazin, da Bog misijonarja nikoli ne zapusti? Še g. Tomazin niso vedili, da jim je tista polindijanska družina vse pojedla, kar so v hiši imeli. Dokler je bilo kaj pri hiši, je vsak Indijan, ki je ravno blizo prišel, z njimi jedel. Gospod Pirceva revna hiša v Krovingu je bila nekaka mednarodna gostilnica; enkrat, ko sem jaz tam bil, se je osem jezikov v njih hiši govorilo v enem popoldnevu.

Okoli hiše so imeli lep vert, vendar z vso svojo

umetnostjo niso mogli sadnih dreves pred hudim mrazom obvarovati. Še veči revež pa, kakor doma, so bili, kadar so po indijanskih misijonih hodili, ker so mogli večkrat spati na snegu, ali pa v kakem indijanskem šotoru, kjer so se pa merčesev nalezli. Vendar tudi te nesnage so bili navajeni, da se niso dosti zmenili. Ko jih neki Kranjec enkrat v drugi misijon pelje, se zagrozi, ko vidi male živalice po suknji laziti; ali g. Pirc se mu smeja, rekoč: „Taki korenjak, pa se tacih majhnih živalic boji, ali te ni sram?“ Velikokrat so se zgubili ter po dva, tri dni okoli taval, ne da bi bili vedili, kje so. Večkrat se jim je voz polomil, ker večidel so tacega kupili, ki ga drugi več rabiti ni mogel. Konja so tudi kaj zanikarnega imeli; star je bil, slep na eno oko, hrane je le slabe in po malem dobival; tedaj mu čisto nič ni dišalo leteti ali tudi le počasi iti. Kadar je zapazil, da so gospod na vozu, je pa obstal, dokler niso z voza stopili in pri njem šli; potem je bil zadovoljen in je šel naprej. Ko se je reč zopet naprej pomikala, so se gospod na tisti strani, ki je bil konj slep, skrivaj na voz splazili in tako starega rjavca (fuksa) ogoljufali, da je počasi naprej koracal, misleč, da gospodar zmira še zraven njega gre.

Pri vsem tem življenji polnem truda so bili pa gospod vedno veseli in zdravi, ter so tako visoko starost doživeli. Ako jih je kdo prašal, kako je mogoče, da pri tacih okoliščinah tako dolgo živé, so vselej s palčico ob tla udarili in odgovorili: „Enkrat sem bil na Kranjskem pri kosilu. Več duhovnov je bilo skupaj, med njimi tudi starček že čez sto lét star. Dekan *) nagoovoré starčka: „Kako ste vendar živeli, da ste tako starost dosegli?“ Starček odgovori: „Ab ira et vino semper abstinui — jeze in vina sem se varoval.“ „Živeli ste tedaj počasi, ter tako dolgo živeli“, pravijo na to dekan. To sem si jaz zapomnil in po tem sem se vedno ravnal.“ Ako jim je kdo rekel, da bodo tudi sto lét dosegli, so vselej odgovorili, da celó sto jih ne bo, „gôri do 95 lét bi pa že morebiti prilezti“. Naj še omenim, da so bili včasih kaj šaljivi. Enkrat sem jih vidil pred kurnikom stati in kokoši pasti. Poglejte no, pravijo, té ki so v kurniku, hočejo ven priti, té ki so pa zunaj, pa noter tišé, ker vidijo dovolj hrane; ravno tako je tudi mlado ljudstvo, vse tišé v zakonski stan, ko so pa zavezani, bi pa vsaki rad zopet prost bil, ko bi bilo mogoče. — Enkrat so tukaj otroka kerstili in mu soli dati pozabili. Moja sestra, ki je botra bila, je to zapazila ter jim pozneje rekla, da ta otrok ne bo moder, ker ni soli modrosti dobil. Tako sem pozabljiv, so rekli, lahko res, da nisem vsega prav naredil, pa sej to ni neogibno potrebno. Popoldne tistega dneva pa gledajo, ko sestra nekaj v kuhinji séka in se precej dobro po perstu mahne; zasmeja se, rekoč: „Tebi pa tudi niso soli modrosti dali, ker se ne znaš bolj varovati.“ Naj sklenem to pismo, ki je veliko daljše, kot sem od začetka bil namenil. ... Naj še opomnim, da so g. Pirc naj več kranjskih misijonarjev v Ameriko pripeljali, in kar dobrega storimo, bo tudi krono ranjcega misijonarja lepšalo.

Papir, na ktereга to pismo pišem, so mi bili gosp. Pirc dali pred 14 leti in narejen je bil pod Ljubljano. **) Z Bogom!

Jak. Trobec.*

*) O drugi priliki so pravili, da je bilo to o nekem birmovanju in da so škof prašali starčka, ki je odgovoril „se iram, vinum etc. semper fugisse“.

**) Gotovo, vredno pismo, da se hrani, ker je že toliko sveta obhodilo in zopet v svojo domačijo se vernilo — pač tudi na stare dni. Vr.

Iz Gaze v Sveti deželi, mesca svečana. (Vstanovljenje keršanstva v Gazi.) Gaza se ceni kakor skoraj vedno domoviše hudobije, ker znana je le njena sovrahljivost proti judom in žuganje prerokov zoper to mesto. Zato bi marsikter katoličan utegnil si misliti ali reči: čemu katoliški misijon v tem preklicanem mestu? Naj skušam v teh okoliščinah, ako je moč, oteti čast te staroslavne stolnice Filiščanov. V ta namen naj nasleduje kratko poročilo, kako se je v Gazi keršanstvo vstanovilo.

Starodavno izročilo vé, da že sv. Družina o svojem begu v Egipt je šla skoz Gazo in se je ondi tri dni mudila. Po prikaznih blažene Katarine Emeriške, ki pravi, da so se tam mudili 3 mesce, se je to godilo o vernitvi iz Egipta. Tedaj pred judovskim kraljem bežeče Dete Jezus je pri Gažanih našlo brambo in prijazen sprejem. V Gazi neki je tudi zvedil sv. Jožef, da Arhelaj gospoduje v Judeji, in je bil po angelju opomnjen, da naj se umakne v Nazaret. Kakor piše Guerin, je sv. Družina stanovala ondi, kjer zdaj stoji greška cerkev. Vendar pa greki kažejo mesto v starem judovskem oddelku in pravijo, da tam je tisti kraj.

Ker je bila Gaza po tem takem že s pričujočnostjo sv. Družine posvečena, se ni čuditi, da se je tudi keršanstvo ondi že zgodaj vselilo, akoravno je bila Gaza takrat zavetišče za pogane.

V prvo je neki sv. apostelj Juda oznanoval evangelij v tem kraju. Filemon, kteremu je sv. Pavel pismo pisal, je bil neki prvi škof v Gazi. Med njegovimi nasledniki je bilo več v svetosti in gorečnosti slovečih mož. Sv. Silvan, škof v Gazi, je bil eden najbolj junških mučenikov v Palestini o Dioklecijanovem preganjanju. Pod Galerijem Maksimijanom je bil napervo pregnan v Faenske (Phaeno) rudnike, potem je bil ko motér starček z 48 družimi v Cesareji ob glavo djan l. 311. Med temi sta bila tudi Timotej in Aleksander Gazejski. Asklepa ali Asklepija, škof v Gazi, je bil zvest priverženec sv. Atanazija in je podpisal cerkvena zbora — Nicejskega in Sardiškega.

Kmalí potem je sv. Hilarijon z vstanovljenjem meniškega življenja keršanstvu v Gazi odperl novo pot. Gaza je bila, bi djal, obdana s samostani; mesto samo in njeno zavetišče je bilo priča njegovih čudežev; zmagoviti moči čudežev celó pogani niso mogli zopervati.

Sovražnost cesarja Julijana zoper kristjane je še enkrat na noge spravila poganstvo, ki se je že s smertjo borilo. Plenili in požigali so cerkve in samostane; naj boljši ljudi keršanske srenje, med njimi tudi Hilarijona, so iskali, da bi jih pokončali, in nektre so res umorili in njih hiše oropali, tako tri brate v Gazi, Evzebija, Nestoba in Zenon-a. V tem času je sv. Irenijon, škof Gazejski, podpisal antijohijski koncil.

Smertni mahljej poganstvu usekati je bilo prihranjeno ravno sv. Porfirju, Gazejskemu škofu. Bil je le-ta mož ognjene gorečnosti za razširjanje katoliške vere in neutrudljive delavnosti. S privoljenjem cesarja Arkadija je dal razdijati vse malikovavske tempeljne v Gazi, ki jih je bilo saj 12, med temi tudi celó daleč okrog sloveči Marneion ali tempelj Jupiter-Marnas-ov, čigar podoba je bila undan izkopana blizo Gaze. Na njegovem mestu je sv. Porfirij zidal baziliko Evdoksijano, in k njenemu posvečevanju l. 405 je prišlo do 1000 menihov iz okolice. Tisti čas je škofoval sv. Zenon v bližnjem primorskem mestu Gazi.

Cerkev Gazejska tedaj je imela najmanj 10 svetnikov, kterih praznik Cerkev še obhaja. Veči je ne mara število tistih svetnikov, kterih spomin se je zgubil, ko je keršanstvo v Gazi imelo 400letno vojsko s poganstvom, dokler si ni pribojevalo zmage. Tudi ta okoliščina, da cerkev v Gazi je imela lasten koledar svetnikov,

kteri je bil razločen celó memo unega v bližnjem svetniškem mestu Konštanciji (Konstantia), jasno zadosti kaže, da število svetnikov te cerkve ni bilo majhno.

Naj viši cvét je cerkev v Gazi dosegla v 6. stoletji, imenito pod škofom Gazejskim Markionos-om. Imela je Gaza takrat najmanj pet cerkvá, v katerih se je Božja služba obhajala z nenavadno veliko svetičnostjo; té so bile: „Basilica Eudoxiana“, zdaj velika turška mošeja; cerkev Irene, cerkev aposteljnov, sv. Sergij in sv. Štefan.

Tudi umetnosti in véde so bile takrat ondi v tolikem cvetu, da je to mesto močno slovelo po vsem rimskem cesarstvu. Nezmérna škoda pa je, da prilomastenje Arabov je temu keršanskemu razcvetu in olíki v Gazi hitro konec storilo, akoravno je keršanska občina ondi še dalje ostala.

Gospodstvo križansko je bilo v Gazi vse premalo časa in torej ni moglo imeti stalnega vpliva. Po odhodu križarjev so častilakomni in izdajski gerški škofje gazejsko cerkev zadergnili v vzhodnje razkolstvo. Sedanji nadškof za Gazo stoluje v Jeruzalemu; sedež sedanjega latinskega nadškofa za Gazo mi ni znan.

Vse to tedaj je pač zadostno, da se otme čast pre-slavnega stolnega mesta Filistejcev, in da se opraviči naprava katoliškega misijona v Gazi. Zato naj smem še ponoviti prav ponižno prošnjo do vsih katoličanov, katerim je pri sercu novo obujenje katoliške vere v Sveti deželi, to prošnjo namreč: naj bi pred Herodom bežečemu Detetu Jezusu v Gazi pripravili prenočišče, to je, naj bi milošnje darovali, da se zida v Gazi katoliška cerkev na čast sv. Družini bežeči v Egipt, v čast ss. Silvana, Irenijona, Porfirija in Zenon-a Gažana, v čast pervaka pušavniškega Hilarijona Gazanskega in v čast ss. mučencev Timoteja, Aleksandra, Evzebija, Nestabos-a, naj bi katoličani, kateri zopet v Gazi stanujejo, hodili k Božji službi, in bi gerki v Gazi, ki so brez svojega zadolženja zunaj sv. Cerkve, se mogli prepričati, da katoliška vera je edinoprava, in da poslednjič Gaza zopet postane terdnjava katoliške Cerkve v Sveti deželi. V Gazi se ne more pridigati ne na ulicah in ne po hišah, ampak v cerkvi; k temu je pa naša kapela premajhna. Ta okolišina, da misijon v Gazi je edini avstrijski misijon v Sveti deželi, čigar pričetje je bilo celo mesto z veseljem sprejelo, naj bi pač tudi k temu pripomogla, da naj se avstrijskim katoličanom posebno priporoča, ter se tako hitro misijon razcveta in bode zmožen kmali pričeti vsestransko delovanje.

Juri Gatt, misijonar v Gazi.

Mične in podučne.

I.

Molitev za mamico.

Bogec moj premili,
Ljubi Bogec zlati!
Oh ne daj siroti —
Meni žalovati!

Serčno, milo prosim,
Oče, te v višavi,
Mamico preljubu
Zopet mi ozdravi.

Oh, odkar je bolna,
Sólzice prelivam,
Sladkega veselja
Nič več ne uživam.

Posteljce mi nima
Revcí kdo postljati,

Vmazane mi srajčke
Nima kdo oprati.

Jankica se moja,
Bógec glej, razprala;
Oh ozdravi mamo,
Da jo bo šivala.

Prav lepo pobožno
Je z menoj molila
Vselej, predno kruhka
Mi je podelila.

Božikala ljubo
Prej je mama lice;
Zdaj ko jo objemčkam,
Toči le solzice.

Mama mi je djala,
Ti si dobri Oče,
Mene pozabiti
Tebi ni mogoče;

O zato ne kliči
Je še za očetom,
Da ne bom sirota
Sam ostal med svetom! —

In nebeški Oče
Dete je zveselil,
On je dragi mami
Zdravje spet podelil.

Radoslav.

II.

Naj dražji biser in zaklad.

O mir, o mir, ti zvezda rajsko-mila!
Kjer tvoja blažena še luč kraljuje,
Človeška sreča ni ušla na ptuje;
V šotoru tvojem še ne vlada sila.

Zakladov malovrednih brez števila
V terdó zapertih hramih se hranuje,
Junakom zvestim v varstvo izročuje,
Da jih druhal tatinska ne bi izvila.

Le dušni mir, zaklad nebés naj draži,
V človeškem sercu se tak' malo straži,
In čisla manj se, kot perstene gruše.

O človek! ceni bisere, zaklade,
In glej, o glej, da tat ti jih ne ukrade:
Naj dražji biser mir je tvoje duše!

Št. Rosem.

Butec buta, loputec loputa! Med tolikimi napakami pri ljudéh je tudi divjaško butanje z vrati. Marsiktera napremišljena keršenica, ali tudi gospodinja, vrát nikoli lepo lahno ne zaprè; vselej jih le verže in terbusne za seboj, da se vsa hiša potrese, ali pa tudi na stečaj pustí odperte. Ob nedeljah delajo ravno tako s cerkvenimi vrati. Med drugim nekteri s sakristijskimi vrati v Šenklažu tako treskajo in loputajo, da se stene potresajo in se razlega butanje v nasprotno poslopja. Tako delajo bleso povsod, kjer niso vrata nalaš takó vravnane, da se nikakor butati ne more... Kdo to je učil take divjačine, keršanski človek? Primi vrata, lahno jih odprl in ravno tako tiho zopet zaprì, ter nikar ne gluši drusih s neolikanim loputanjem — ne v cerkvi in ne doma, še v skednju in v hlevu ne.

Ljubljanska škofija o pričetku leta 1813.

Lanska „Danica“ je opisala v listih štev. 7. in 8. (str. 52. in 60.) stan ljubljanske škofije l. 1798. Taki spisi so zgodovinski, in marsikdo celó izmed bolj priprostitih rad bere in pozveduje, kako so bile vravnane duhovnijske zadeve v starejših časih. Morebiti bodo mnogi tudi radi slišali in brali o stanu naše ljubljanske škofije l. 1813. Vojškini viharji taistih časov posegli so bili tudi v duhovnijske razmere, ter razširili bili meje naše škofije tudi čez gornje Koroško, in celó na tri dekanije sedanjega Tirolskega, ki so spadale tačas k deželi Koroški. Duhovnije ali fare so bile razredjene o taistem času (gotovo po naukasu svetovnih gospodk) v tri verste (Rang); pri vsaki je bilo dostavljeno, pod kateri politični okraj (kanton) se šteje; število duš zasnamovano je bilo že tudi takrat pri vsaki duhovniji. Toliko za vvod.

Oglejmo si v nemškem jeziku pod naslovom: „Lokal- und Personal-Stand der Diözes von Laibach“ spisani šematizem zdaj malo bolj natančno. Škof bili so milg. Anton Kavčič; prepoštovanib gg. kanonikov bilo je s stolnim proštom in dekanom vred 12; ravnatelj škofijske pisarne bili so poznejši milg. knezo-škof Anton Wolf. Tudi zakristija stolne cerkve imela je svojega ravnatelja.

Dežela štela je naslednje dekanije:

I. Ljubljana. Duhovnije I. verste: Stolna, ob enem dekanijska fara sv. Nikolaja v Ljubljani (s 3000 duš.); stolni dekan je bil g. Juri Zupan, sicer so imenovani v Šenklaški: Urban Jerin (stolni vikar), Štef. Grizoni, Fr. Hladnik (prof. botanike in naravoslovstva), Val. Vodnik (prof. v 5. lat. šoli) i. d. Sv. Jakob v Ljubljani (2000 duš), župnik J. Publin. Sv. Peter v Ljubljani (4276 duš). Duhovnija in samostan frančiškanski Marije D. Oznanjenja v Ljubljani (s 3100 dušami); provincijal P. Alojz Pokorn; gvard. in župnik P. Paškal Škerbinc, med vikarji P. Leon Kosar. Poleg preč. g. o. provincijala štel je samostan takrat 11 čč. oo. mašnikov, 3 klerikenovice in 7 laikov. Zunaj obzidja: Ig. Juri Pavšek, vikar. — Duhovnije II. verste: Št. Vid nad Ljubljano (župnik Jož. Mulej), Dobrova (s 1682 dušami, župnik Jak. Jeglič), Marije Device v Polj. (s 1480 d., župnik Karol Zorn), Sostro, Ternovo v Ljubljani (s 1447 dušami, župnik Peter Zupan), Brezovica (1266 d., župn. Nik. Ciprian), in Ježica. — Duhovnije III. verste: Lipoglav, Golo, Rudnik, Želimlje, sv. Katarina in Uršulinski samostan v Ljubljani (župn. Fakund Lipič, kat. Jan. Debeleč). Število nun ni bilo nasnanjeno. (Ljubljana s predmestji štela je, kakor je zgoraj razvidno, o taistem času tedaj 13.823 duš.)

II. Dek. Raka. Duhovnije I. verste: Raka (dekan Sim. Vartol), Leskovec (župn. Ign. pl. Hohenwarth, do-služeni župn.), (Kapucinski samostan v Kerškem imel je 2 oo. mašnika in 3 laike); Št. Jernej (med kapl. Ant. Strohen), Škocijan pri Dobravi, Križovo pri Kostanjevici, Šmarjeta pri Klevevžu in Kostanjevica. — Duhovnije II. verste: Cerklje, Boštanj, Dolina, Studenec, Čatež, Sv. Duh (vel. Tern) in Bela cerkev. — Duhovniji III. verste: Brusnice in Bučka.

(Dalje sledi.)

Razgled po svetu.

Kako liberalizem plačuje svoje delavce? Prusija v svoji kulturni borbi je bila pričela z jezuiti in družimi redovi, nadaljevala s preganjanjem škofov, duhovstva

sploh in značajnih katoliških vernikov. Sedaj pa je Francija pri tem začetku, ker strahotno divjá zoper jezuite, in da potlej pojde dalje — pa sej že zdaj gre — kdo tega ne vidi? Koliko pa si bo s tem framašonsko-judovska vlada pomagala? Glas namestnika Kristusovega bode pred svetom odkril vse njih črne dela. Eden rimskih dopisnikov pravi: Ako bi neterpnost in nepravilnost na Francoskem zoper jezuite zmogala, bi se moral glas učenika resnice in pravice po svetu razleči, da brani zatirane in zatiravca obsodi. Moč tega glasa pa je znana. Kaj je počela Italija, je dobro znana reč, pa tudi, kako se vedno huje razdjanje ondi razodeva. Sej rudečkarstvo, ki so ga visoki krogi zredili, se je hitro obrnilo zoper nje same. Slišal se je napad za napadom in med vsimi se je prvi stari Olem vsled tega h katekizmu jél vračati in po nekoliko celó k Rimu. Spoznavati so začeli, da z napadom na katoliško Cerkev se ona le vterjuje, močnejši prihaja in se širi; sovražniki sami pa zabredejo v naj hujši zadrege. Tudi na Francoskem utegnejo prostomisljaki in judje z Gambettom in drugimi bogatini vred v ne predolgem času skusiti, da sami sebi jamo kopljejo s preganjanjem jezuitov in sploh katoličanstva. Mlačnost do vere in Cerkve se je bila davno že pričela v viših krogih in pri lahkoživnih bogataših, pri gospôdi, in ta kača je pri mnogih prilezla zlagoma do golega brezvéstva: kdo bo dvomil, da po pravični Previdnosti mora do tega priti, da so tisti krogi najhuje tepeni, kateri so najhuje grešili in druge pohujševali. Narodi so taki, kakor posamezni otroci; ako so očetje in redniki mlačni in otroke slabo izredé, so poslednjič otroci in mlajši njih lastna šiba. Ne ljudstvo in ne sploh narodi so tisti, ko so dandanašnji v razporu s Cerkvijo, ampak višji krogi v veliki večini so vero in Cerkev zapustili in so se mnogotero tudi naravnost zoper taisto vzdignili, so izgojili lažnjivi liberalizem in ga podpirali v napadanji zapušene Cerkve; pa kmali se je pokazalo, kakošno hvalo vé laži-liberalizem svojim bogatim in visokim podpornikom za njih podporo! Priča je Laško, Nemško. Lažiliberalizem namreč je čisto enega duha s satanom, kateri pogubljene toliko hujši terpinči, kolikor zvestejši so mu služili... Torej: „Intelligite; erudimini, qui judicatis terram.“ (Ps. 2.)

Avstrijsko. Na Dunaju sta veliki četertek cesar in cesarica v dvorni kapeli opravljala navadno letno umivanje nog. Dvanajsteri „jogri“ skupaj so bili stari 1082 lét; stare žene pa 966 lét.

Škofje avstrijski se zmeraj bolj zedinjajo v podpiranju občnih misel narodov oziroma na šole. Zda se tudi škofje solnograške provincije s dvema tirolskima vmés oddali ministerstvu spominico v pomenu čeških škofov. Praški mestni odbor je z vsimi razun dveh glasov zavergel nekaj nasvet zoper škofovsko spominico.

Iz državnega zbora. Po predštevju v denarnem odseku imajo vsi stroški za leto 1880 znašati 422 milijonov 860 tisuč 802 gl. a. v. — Davkovski in drugotni prihodki znašajo pa 398 mil. 251 tisuč 756 gold. Primanjkljaj se ima torej dopolniti še s posebnimi prikladami. — Tudi smé denarni minister med letom 1880 prodati reči nepregibljive državne lastine, ktere posamezne ne presegajo cene 25.000 gl., do 300.000 gl. vrednosti, ne da bi sato moral že naprej iskati privolitve od državnega zbora; ravno tako smé prodajati državne železnične zemljiša, če bi tudi posamezne presegle ceno 25 tisuč gl. Posebna postava bo poskerbela, da se dobí še 24 mil. 609 tisuč 46 gl., ki jih bo po vsem tem še manjkalo.

V Zagrebu je 19. sušca sam sebe umoril Josip P. „Katol. List“ pravi, da so ljudje temu pripisovali razne vzroke, smerkavo ljubezen, neporazum s starši itd.; nihče

pa mu ni prišteval tacihi okolišin, da bi se njemu odgovornost tega pripisovati ne mogla. Bili smo si svésti, pravi list dalje, da mu bode cerkev odrekla slovesni pogreb. Ali goljufali smo se. V nedeljo popoldne je bil pokopan nesrečni mladeneč tako svečano, med spremstvom cerkvenih služabnikov, da bi se bolj svetično ne mogel pokopavati tudi taki ne, kateri bi imel posebne zasluge za sv. Cerkev. Kako to? Še danes ne vemo pravega razloga temu djanju, ki je osupnilo mnoge kerkanske duše. Kakor okolišine kažejo, se tu ni gledalo ne na ministersko naredbo od 1857, ne na patent od l. 1850, kam še le na cerkveno pravo. Mogoče, da nam ni znano vse, kar bi vediti morali, da odločno sodbo izrečemo o tem dogodku; ne moremo pa o tej priliki zatajiti, kako nas boli, ker se predpisi naše sv. Cerkve tako malo čislajo, česar žalostni izgledi so se vidili ta post in nedavno prej. Da ti predpisi mnogim dandanašnji niso všeč, to nam še ne smé biti razlog, da bi hladnokervno gledali, kako jih oni prestopujejo, ali da jim v tem morebiti še na roke gremo. Sej po ti poti jih bomo še več od Kristusa odvernili; dajemo jim velikoveč s tem povod, ter mislijo, da tudi mi sami ne spoštujemo teh naredb tako, kakor bi jih po svojem poklicu spoštovati morali. Oziroma tedaj na stan in pa na reči Božje po takem mežurkanji s svetnjaškim duhom sedanjega časa bomo javaljne kaj pridobili, premnogo pa v naslednjih zgubili. Še kako leto, in britko bomo to čutili. Da bi nam pač, mili Bog, ta britkost ne bila zaudajna, smertna!

Laško. Ob gorenjem Volturnu je več kmetijskih žensk iz kraja Skapoli nabiralo zeliš, da bi si življenje ohranile. Revšina ljudstva po onih krajih, pravi „Unità“, je tolika, da zeliše po polji je glavna in velikrat edina jed tega ljudstva. Mislile so, da so si nabrale prav dobre cikorijske, bilo pa je neko strupeno zeliše, „lactuca virosa“. Skuhajo tedaj zeliše in jedó; pa bilo je 22 ostrupljenih; dve ste umerli še v eni uri potem ko ste jedli, dve malo pozneje, druge so bile v veliki nevarnosti. (Kako je bilo z družimi, se 17. u. m. še ni vedilo.) Nagla smert le-tih je odvernila smert 100 drugim, ker nekatere so še le kuhale, druge so imele odmenjeno pripraviti si to jed za drugi dan.

Iz Bolonje pišejo 16. sušca, da že dva dni so vse kasarne imele dvojnato stražo. Nekteri rudečkarji so boje namerjali po noči zažgati petroleja ob njih vratih. Ravno prejšnji dan pa so našli ob nekterih voglih nabite silovite rudečkarjske oklice. Tudi nekteri kamni so prileteli na eno stražo, ter je le-ta enkrat strelila. Tudi republikanski oklici so se trosili. Še prederzniši so rudečkarji v mestu Rimini. Le-ti so 18. u. m. na drog, ki stoji na verhu slavaloka cesarja Avgusta, razpeli rudečkarjsko zastavo. K temu je potreba 10 metrov dolge lestve, da se pride na neko planoto, in od tam se mora vzdigniti lestva in nesti na bližnjo streho in nasloniti jo na slavalok ter po nji stopati. To so zveršili v temni in deževni noči, akoravno je bilo 40 straž raztresenih po mestu. Še tisti dan so raztrosili po mestu oklice, v kterih so preslavljali požiganje v Parizu ob času kumune, in opominjali so meščane, da naj obhajajo te pariške strahovitosti.

Cvet in sad sveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Zadrega velika v dušnih zadevah, preteča nasledke prav neljube; brez upanja, da bi ji utegnili v okom priti človeška modrost, se je kar rešila berž ko bila je storjena obljuba opravljati devetdnevno k Naši

ljubi Gospej presv. Serca in rešitev razglasiti po „Zg. Danici“. Zahvala tedaj premilostni Materi, Naši preljubi Devici Mariji! Čast in hvala Bogu predobrotljivemu Očetu!

Na Primorskem.

G. K.

Št. 2. Bila sem zelo bolna, ker me je noga zelo bolna bolela, tako, da nobeden ni mislil, da bi katerikrat ozdravela. Zdaj se še obernem z zaupanjem k Materi Božji na Bresje, z obljubo, da bom po „Danici“ dala razglasiti. Bilo mi je kmalo bolje in lahko hodim in sem skorej popolnoma zdrava. Vekomaj bodi češena Naša ljuba Gospa presv. Serca, ki prosi za nas Boga! — Ravno tako moja bolna sestra, ktera je veliko bolečin prestala, skozi tri leta ni mogla prav nič na nogo stopiti, kakor le z bergljo; ko se je pa tudi obljubila k Materi Božji, je zdaj tudi začela hoditi brez berglje. Priserčna zahvala Naši ljubi Gospej, ker ona je zares tudi zdravje bolnikov!

Katarina in Frančiška Treven.

Št. 3. S Slovenskih gorici piše duhoven „Slov. Gosp.“ to-le: Marija, brez madeža spočeta Devica, pomagala je neki osebi, ki je bila tako nevarno bolna, da sem za gotovo mislil, da bode umerla; zakaj ko sem jo nekega dne obiskal, dišalo je v resnici po njeni hiši mertvaško. Prihodnji dan sem si mislil: zdaj in zdaj bode prišel glas: Mica Št. je mrtva; vendar sem sklenil, ako še živi, opravljati devetdnevno k časti Marije Device brez madeža spočete, sv. Frančiška Serafinskega in sv. Antona Padovanskega, da bi ji sprosili zdravja, to pa zato, ker je ta pobožna deklica že veliko dobrega storila k večji časti Božji v cerkvi. In hvala Bogu in Mariji Devici, še tisti dan sem od zdravnika zvedel, da je upanje k ozdravljenju. Drugi dan ji je bilo malo bolje, in — zdaj je zopet zdrava. Stori pa sem obljubo, ako bodem uslišan, to očitno naznaniti, da ves svet zvé, kako mogočna priprošnjica je Marija brezmadežna Devica, ker ji Bog tako velike prošnje ni odrekel. — „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, kateri k tebi pribežimo!“

Prošnje.

V bratovsko molitev so priporočeni: Hudo bolna oseba in neka druga v svojih pritežnostih. — Bolna Te-rezija za zdravje. — Žena, bolna v gerlu, prav lepo prosi bratovske molitve za pomoč. — Mati prav živo priporoča v bratovske molitve k N. lj. G. in sv. Jožefu svojo štiriletno hčerko, da bi se ji roka, ki jo že leto in dan boli, ako je Božja volja, ozdravila. Ako se ji zboljša, obljubim zahvalo po „Zg. Dan.“ naznaniti. — Serčno priporočujemo v bratovsko molitev hudo bolno, da bi zadobila spet zdravje po Mariji. Dekletce ubozih starišev, edina hči, ki že dalj časa boleha na želodci; kar koli se posili vžiti, bodi si jed, pijača ali tudi zdravila, vse prec iz sebe izmeče; vsled tega je zelo shujšala, čuditi se je, kaj jo še pri življenji derži. Ako bomo vredni biti uslišani, in če je Božja volja, da zadobi spet ljubo zdravje, obljubimo zahvalo po „Danici“ razglasiti in s polnim imenom se podpisati. (Op. Spre-jetje te prošnje v „Dan.“ je bilo po naključji zakasnjeno, za molitev pa je precej veljalo. Vr.) — Na očéh vedno hujše bolan se v drugič priporočam in prosim bogoljubne duše, opravite za-me kako 9dnevno, spominjajte se me pri ss. mašah. Usliš. se naznani v „Dan.“.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesca sušec in mali traven 1880.

I. Glavna namena: Razsvitljenje postavodajalcev in svetovalcev. Ta dan umirajoči.

II. Posebni nameni:

5. mal. travna. (Po cerkveni pratiki predstavljeno: Oznanjenje M. D.) Sv. Vincencij Fererjan, dominikanar, je spreobrnjen do 25.000 judov in 8000 Saracenov na Španjskem; † 1419. Priporoč.: Duhovnja v Kranjski gori (2160 d.) — živi in mrtvi. Neki bolnik za spreobrnjenje. Naša dežela v prid katoliške omike.

6. Sv. Sikst I, papež, vladal 9 lét, mučen l. 127 pod cesarjem Antoninom. Priporoč.: Srednja vas na Bohinskem (2165 d.) z umerlimi vred. Na duhu slaba oseba. Odprava prostomišljajstva.

7. Sv. Herman Jožef, sloveč zaradi posebne čistosti, † l. 1236. Priporoč.: Živi in mrtvi duhovnije sv. Martina v Gradu (2370 preb.). Zatrene naj hujših pregréh naše dežele. Vravna nekterih zmedenih zadév.

8. Sv. Dionizij, Korinčan, imeniten modrijan v 2. stoletji. Pripor.: Bohinjska Bistrica (1751 d.) in njih duše v vicah. Katoliška vravna neke srenje. Šole, zlasti naše, in njihovi učeniki za pravo modrost.

9. Sv. Marija Kleofa, sorodnica sv. Družine. Prip.: Duhovnja M. D. 7 žalost na Breznici z dušami ranjčih vred (prebiv. 1576). Zvestoba deviškega stanú. Vse gosposke.

10. Sv. Ecehiel, prerok, je prerokoval razdjanje Jeruzalema in pokončanje družih pregreham vdanih narodov. Priporoč.: Duhovnja sv. Andreja apost. v Mošnjah (1276 d.), in kar jih je v vicah. Župani na Slovenskem za delavnost v katol. duhu. Vsi, ki niso še velikonočne spovedi opravili.

11. Druga nedelja po vel. noči. Evang.: Jezus dobri Pastir (Jan. 10). Sv. Leon I, papež, je odvernili hunskega kralja Atila od Rima; † l. 461. Priporoč.: Duhovnja sv. Lenarta v Kropi (1330 d.) z umerlimi. Ponižanje sovražnikov sv. Cerkve. Kteri so božjeropno velikonočno obhajilo prejeli.

Male duhovne vaje.

Vaja. Pogosto in pobožno se hočem znamenjati z znamenjem sv. križa, zlasti v skušnjavah. (Vselej 50 dni odpustka; ako se zgodi z blagoslovljeno vodo, pa 100 dni.)

Sklep. Noben dan ne bom opustil moliti saj enega očenaša in češena Marije za umirajoče, zlasti kteri so v smertnem grehu.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Duhovsko podporno društvo bo imelo občni zbor 14. aprila ob desetih v škofijski dvorani.

Katoliška družba napravi 11. aprila, to je, drugo nedeljo po Velikonoči, o poli šestih zvečer Tombolo svojim družbenikom; 14. aprila pa ima ob sedmih zvečer letni ali občni zbor za leto 1879 v društvenih prostorih.

Dr. A. Jarc, predsednik.

Govori v katoliški družbi se zopet pričnó prihodnjo sredo. Vredno jih je poslušati; naj ne zamudi te lepe prilike v resnici se podučiti, komur je mar resnica in — lastni blagor.

Dopolnovalne volitve v ljubljanski mestni zbor bodo 5., 6. in 8. mal. travna (aprila).

Za 3. razred sta priporočena: Dr. Jož. Derč, zdravnik, in Jož. Regali, hišnik; za 2. razred Fr. Ravnihar, deželni blagajnik; Peter Grasselli, hišnik; dr. Alfons Mošè, odvetnik in dr. Jož. Starè, koncipist pri finančni prokuraturi; za 1. razred: dr. Karol Ahačič, oovetnik in hišnik; Karol Tavčar, hišnik; dr. Fr. Papež, odvetnik.

Da se dobi potrebna večina glasov, je treba, da vsi domoljubni možje gotovo pridejo volit in da vsi enoglasno priporočene gospode volijo.

„Matica slovenska“, ima svoj občni zbor 14. aprila ob 4 popoldne v čitalnični dvorani. Po doveršenih navadnih točkah bode volitev 9 novih odbornikov, ker za 7 je istekel čas, P. Kozler in gr. Barbo sta umerla. Več volilcev priporoča gg., ki nasledujejo: Jož. Marn, profesor; And. Praprotnik, nadučitelj; Mat. Cigale, c. k. minist. tajnik na Dunaji; And. Einšpieler, prof. v Celovcu; Juri Grabrijan, kan. in dekan v Vipavi; Jan. Šolar, šolski nadzornik v Zadru; dr. Jan. Šust, kanonik in profesor v Terstu; Pet. Grasseli, posestnik v Ljubljani; Matija Vodušek, profesor v Ljubljani.

Za prvo sv. Obhajilo se bodo čisto v kratkem v katoliški bukvarni dobivale kaj lepe barvane podobe nekako z naslednjim napisom:

V cerkvi sv. v fari
sem bil pervikrat pri sv. Obhajilu mesca
dne . . . 188

Ime

Zaveza z ljubim Jezusom.

Preljubi Jezus! Tebi na čast danes to-le sklenem in zaterdim:

1. Vse žive dni se hočem na vso moč smertnega greha varovati, in še posebej: kletvinje, slabih družin in znanj, nezmernosti in vse nečistosti. Zato hočem k spovedi in sv. Obhajilu pogosto hoditi.

2. Rad hočem sv. Rešnje Telo obiskovati, se v cerkvi vselej lepo obnašati, nikoli ne med Božjo službo zunaj cerkve ostajati.

3. Vsak dan saj trikrat zdibniti: „Jezus, moj Bog, ljubim Te čes vse!“ (100 dni odpustka vsakrat.)

Vsako nedeljo bom ta sklep ponovil, in zato to podobo v molitvenih bukvah branil.

Za vsak dan.

V vseh rečéh naj se zgodi, hvali in vekomaj časti naj pravičniši, naj višji in naj ljubeznjivši volja Božja! (100 dni odpustka na dan; popolnoma odpustek vsak mesec pod navadnimi pogoji, ako se vsak dan opravi; in tudi na sadno uro.)

Iz Pazina, 18. sušca 1880. (*Poterčila*.) Slavno vredništvo prosim, da sprejme zopet sledeče poterdilo v predale cenjenega lista „Zg. Danice“:

Častiti gospod o. Hugo Novlan, katehet na ljudski šoli v Pazinu, je zopet izročil odboru za stradojoče v Istri sledeče po č. g. vikarju Dolencu in vredništvu „Zgodnje Danice“ nabrane svote: 18 gl. 20 kr., 11 gl., 9 gl., 129 gl. 13 kr., 56 gl. 80 kr., 23 gl. 10 kr., 12 gl. 90 kr., 15 gl. 65 kr., 25 gl. 30 kr., 13 gl. 30 kr. in 21 gl. 16 kr., toraj z ozirom tudi na izkaz v „Zg. Danici“ 20. svečana 1880, kjer je bilo uže 535 gl. 65 kr. izkazanih, skupno 861 gl. 17 kr. —

Dalje je izročil odboru imenovani za naše stradojoče Istrane neumorno trudeči se gospod od neimenovanega gospoda iz Čateža poslanih 6 gl., od presvitlega knezoškofa iz Celovca, g. Wiery-a, darovanih 25 gl., od presvitlega gospoda knezoškofa Lavantinskega Stepišneka poslanih 20 gl., od č. g. dekana Ed. viteza Polak-a in njegovih kaplanov iz Leskovca poslanih 15 gl., od slavnega vredništva „Slovenca“ nabranih 50 gl., od č. g. opata iz Klosterneuburga 10 gl., od č. g. opata iz Kremsmünstra 10 gl., od č. g. opata iz Št. Florijana 5 gl., od g. Fr. Matičič-a, kaplana v Sežani, poslanih 5 gl. in od g. kaplana Mikiša iz Birčana izročeni 3 gl.

Toraj je prejel odbor posrednje od imenovanega blagodušnega gospoda gledé tudi na prejšnje izkaze v

„Zg. Danici“ vsa skup do sedaj 1231 gl. 67 kr. in dosti že v prejšnjih izkazih navedenega živeža.

Neposrednje je dobil odbor še od č. g. župnika Gr. Jakelj-a v Žalini zbirko 18 gl., od g. bogoslovca M. Oršić-a v Gorici nabranih 13 gl., od neimenovanega gospoda iz Ljubljane po č. g. o. Flis-u 16 gl., od č. g. župnika J. Jeraj-a iz Žavča 10 gl., od gđe. Helene Seljan iz Ljubljane 2 gl., po č. g. o. Joahimu Jereb-u nabrana 2 gl., v Sisku nabranih 110 gl. 5 kr., od Kastavske čitalnice 30 gl., od č. g. župnika Dolinar-ja iz Št. Janža 505 kil. (21 mernikov) fižola, iz Buzeta od g. Marije Bradetič in nekega Rakitljana 1 gl. 20 kr., od slavnega odbora za stradajoče Istrane v Zagrebu 300 gl. Neimenovan 1 gl., od kat. kranjskega društva po č. g. Dr. Ant. Jarcu 35 gl. 72 kr., od č. g. Dr. Lav. Gregorč-a iz Maribora pri naročnikih „Slov. Gospodarja“ nabranih 174 gl. 41 kr., od č. g. župnika Supljina iz Berma 2 gl., od č. g. vikarja M. Vales-a iz Oseka na Goriškem 2 gl., 50 kr., od slavnega vredništva „Slov. Naroda“ 243 gl. 33 kr., od g. Alešovca, vrednika v Ljubljani, 20 gl. Neimenovan 1 gl., od g. Dr. Lav. Gregorč-a iz Maribora zopet 52 gl., od čitalnice v ilirski Bistrici 25 gl. 25 kr., od gospe Šober-jeve iz Zagreba 134 kil. fižola, od Ptujске čitalnice 96 gl. 52 kr., od č. g. župnika Peharca in č. g. kaplana Verhovnik-a pri Sorških faranih nabranih 447 kil. krompirja, od g. državnega poslanca dr. Dinko Vitežić-a pri državnih poslancih nabranih 274 gl., od slavnega županstva v Planini vsled prizadevanja č. g. Fr. Rihar-ja v Planini in č. g. župnika Fr. Klemenc-a na Uncu nabranih 14 gl. in 635 kil. fižola, od slavnega odbora za stradajoče Istrane v Zagrebu zopet 200 gl. in nato zopet 300 gl., od g. notarskega koncipijenta Staniča iz Gradca nabranih 10 gl., od g. dr. Stare-ta, blagajnika dram. društva v Ljubljani, polovico čistega dohodka akademije od čitalnice, dram. društva in „Sokola“ napravljene 113 gl., od č. g. vikarja Tomažič-a iz Rudolfovega čisti dohodek gledal. igre v tamošnji čitalnici 34 gl., od g. Trinajstič-a pri vseučilišnih dijakih v Beči nabranih 22 gl. 10 kr., od vredništva „Soče“ 5 gl., od vredništva „Novic“ 25 gl. 20 kr., od č. g. kaplana Mikiša iz Pična še 2 gl., in od č. g. kaplana R. Jelusič-a tudi iz Pična 5 gl.

Vseh dohodkov skup je do sedaj 5942 gl. 75 kr., 50 kocev, 400 kil. kisle repe in zelja, 747 kil. krompirja, 4384 kil. žita, 455 kil. moke, 3274 kil. sočivja in 1 zaboj stare obleke.

Vsem imenovanim in neimenovanim dobrotnikom in dariteljem se v imenu odbora za stradajoče v Istri najserčneje in topleje zahvaljuje odborov tajnik

J. Berbuč, c. kr. profesor.

V Zagrebu je kardinal vikši škof Mihalović sv. Jožefa dan posvetil za škofa P. Paskala Bukonjič-a iz Ercegovine. Asistenta sta škof J. Pavlešić in kanonik opat Fr. Gugler.

Iz Svete dežele, 8. sušca. (*Poterdilo*.) Berž ko sem bil odpravil zadnje pismo, sem prejel Vaše pisanje od 28. pros. s 107 franki. Opravi bodem eno sv. mašo za dušo, od ktere je izročeno 50 gold. za misijon v Gazi. Odkar sem poslednje pismo pisal, je prosilo zopet več grekov za sprejetje v katoliško Cerkev in se zdaj podučujejo... (Naj bodo ti katehumeni [novinci] vrnim katoličanom in posebej bratovšini ss. Cirila in Metoda priporočeni v gorečo molitev, da bi se srečno in s pravim namenom vrnili v naročje matere sv. Cerkve in dobivali zmeraj več naslednikov. Več iz tega pisma drugi pot. Vr.)

Poslednje novice. Po Laškem in po Ruskem rudečkarji rassajajo, da je groza, drugod pa na tihem rijejo. Posebno se rudečkarji bojé pomirjenja med Cerkvijo in državo, ker dobro čutijo, da le to samo samore njih peklenko počenjanje premagati. Vlade pa omahujejo med obema, ter menijo dvema gospodoma služiti, kar pa je nemogoče. Posebno nemški frajmavrarski listi bujskajo zoper Rim in papeža. — Naznanuje se, da tudi nemški vojvod Meiningski s soprogo je bil v Siciliji od laških brigantov (razbojnikov) zasačen in rešil se je le z velikim zneskom denara. — Francoska vlada je prav po izgledu judov na Kalvariji za veliko noč razglasila novo preganjanje zoper katoliške cerkvene rede. Neko določilo oklicuje, da Jezusova družba je razrešena in da njih šole se morajo v 3 mescih zapreti in izprazniti. Drugo določilo naznanuje, pod kakimi pogoji utegnejo drugi „nepooblaščen“ redovi šole imeti; kateri pooblaščenja niso dobili ali ga ne prosijo, so razrešeni. Tujih jezuitov iz dežele preganjati se je Gambettovo judovstvo sbalo, kajti Anglež in Rus, od koder je naj več jezuitov na Francoskem, tega ne terpita. Tedaj le na domače z betom. Lepo domoljubje francoskih vladnih očetov! — Francoski katoličani so se z vsa močjo uperli zoper vladne jude in framasone. Cassagnac pravi: Zatiiranje jezuitov je le prva stopnja; naslednja je zatiiranje Cerkve; mi že pri prvem koraku ne jenjamo. „Mi ne delamo nobenega rasločka med jezuiti, dominikani in svetnimi duhovni, vsi so služabniki Božji... Kdor danes jezuitu žrtvuje, izdá Cerkev poginu in Francijo stalnemu rogovilstvu!“ Farizejsko-masonska vlada hoče, naj redovi prosijo posebnega pooblaščenja (avtorizacije); toda vsi imajo za se občno pravico vsih državljanov in ni potreba rasločka, zato vsi katoliški časniki pišejo, da noben red ne bo posebnega pooblaščenja prosil.

Dobrotni darovi.

Za spominek † č. g. Pirca misijonarja: G. M. J. 1 gold. — Č. g. dr. J. Kulavic 1 gl. — Pn. g. dr. L. Klofutar 1 gl. — M. K. 25 kr. — M. Č. 1 gl.

Za stradajoče na Notranjskem: S stare Oselice č. g. župn. M. Gogala 5 gl. — Z Ledin č. g. J. Demšar 5 gl.

Za stradajoče na Istverskem: Z Ledin č. g. župn. J. Demšar 5 gl.

Za novo cerkev v Sarajevem: Jerica Vandrovec 30 gl.

Za sv. Očeta: Č. g. Mih. Gogala s stare Oselice 5 gl. — Č. g. Jan. Demšar 2 gl. — Neimen. 2 gl.

Za Bosno: Č. g. M. Tavčar 3 gl.

Za afrikanski misijon: Č. g. Fr. Levičnik 5 gl. — Iz Lozic č. g. Hladnik 5 gl.

Za varhe Božjega groba: Zbirka v stolni cerkvi 7 gl. 54 kr. — Č. g. župn. Ant. Hočever s št. Jošta pri Polh. gradu 2 gl. 25 kr. — Iz Horjula po č. g. župniku 2 gl. — Č. g. Jož. Gerčar od sv. Trojice 2 gl.

Za sv. Detinstvo: M. J. 3 gl. — Loška mladina 13 gl.

Pogovori s gg. dopisovalci.

Preč. P. L. Osredkar v St. Peters-u: Menjica z 111 gl. 11 kr. je prišla (gl. „Dan.“ št. 13); pismo oziroma na vstanovo smo poslali g. fajm. v Češnjice, od onod dobite pojasnilo. — G. F. Fr.: Prav primérno — prihodnjič. Gratias intimas! — P.: Sv. maša se bode v kratkem opravila.